

1. UVOD

Sekundarne folikule u tonzili otkrio je Flemming (1885) i nazvao ih Germinativnim centrima, odnosno mjestima gdje se stvaraju limfociti, navodi Krajina Z. (1886).

Hellman je sekundarne folikule nazvao reaktivnim centrima koji nastaju tako što neka supstanca djeluje hemotaktički na limfocite, koji se onda oko nje koncentrišu. Na ovaj način utemeljena je osnova razumjevanja primarnog imunog odgovora u tonzilama.

Tonzilarne upalne bolesti među najčešćim su problemima kod male djece s kojima se susreću ljekari različitih specijalnosti od ljekara opšte medicine i pedijatra pa do otorinolaringologa. To ne znači da ne obolijevaju i starije osobe ali ipak malo rjeđe.

Tonzile su dio Waldeyerova limfnog prstena ždrijela i nalaze se u početnom dijelu dišnog odnosno probavnog sistema. Tonzile imaju zaštitnu funkciju jer predstavljaju dio imunološkog sistema. Često se kaže da tonzile predstavljaju prvu liniju odbrane organizma od infekcije.

Tonzilitisi su posljedica multifaktorijalne etiologije kako virusne tako i bakterijske. Pored čestih upala, kod djece, nefunkcionalni krajnici mogu dovesti do otežanog disanja a time do poremećaja sna i dnevne koncentracije sa zamorom, do otežanog gutanja, što dovodi do slabije uhranjenosti i nenapredovanja djeteta, izmjene govora i drugo.

Liječenje bolesnih tonzila u početku se provodi antibioticima(bakterijska upala) a odluka o ovoj vrsti liječenja donosi se na osnovu kliničkog nalaza i pozitivnog nalaza brisa ždrijela.

Antibiotikom se liječenje ubrzava, a sprečava se razvoj mogućih komplikacija kao što je peritonzilarni apsces ili reumatska groznica. Liječenje se sprovodi pencilinskim preparatima a u slučaju alergije, eritromicinom, cefalosporinima, azitromicinom.

Ljekari se često razilaze u procjeni dali su krajnici postali toliko bolesni da bi trebalo da se operišu. Naime i nepostoji ni jedna sigurna metoda, bilo laboratorijska bilo klinička, kojom bi se to moglo sa stopostotnom pouzdanošću utvrditi.

Najvažnije indikacije za tonzilektomiju su:

- ponavljane infekcije tonzila (najmanje pet infekcija u jednoj godini),
- hipertrofija tonzila koja izaziva otežano disanje i gutanje,
- ponavljani peritonzilarni apscesi,
- tumori ili sumnja na tumor.